

Anonymizované znenie

Preklad

C-652/20 – 1

Vec C-652/20

Návrh na začatie prejudiciálneho konania

Dátum podania:

2. december 2020

Vnútroštátny súd:

Tribunalul București

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

28. september 2020

Žalobcovia:

HW

ZF

MZ

Žalovaná:

Allianz Elementar Versicherungs-AG

[omissis] **TRIBUNALUL BUCUREȘTI (Vyšší súd Bukurešť, Rumunsko)**

SECȚIA A VI-A CIVILĂ (šiesty občianskoprávny senát)

[omissis] **UZNESENIE**

Verejné pojednávanie z 28. septembra 2020 [omissis] [rozhodovacie zloženie]

V občianskoprávnej veci žalobcov HW, MZ a ZF [omissis], proti žalovanej, **Allianz Elementar Versicherungs AG**, zastúpenej jej zástupcom **S.C. Allianz-Țiriac Asigurări SA** [omissis], predmetom ktorej je návrh na odškodnenie (nemajetková ujma).

[omissis] [vnútroštátne konanie] [omissis]

SÚD

rozhodol:

I. O návrhu na začatie prejudiciálneho konania týkajúcom sa výkladu článku 11 ods. 1 písm. b) nariadenia (EÚ) č. 1215/2012 podanom na Súdny dvor Európskej únie:

I. i) Skutkový stav

- 1 Dňa 22. decembra 2017 zosnulý SZ pri vedení motorového vozidla s evidenčným číslom W-67200G, ktoré bolo zaregistrované v Rakúsku, v dôsledku neprimeranej rýchlosti a požitia alkoholických nápojov stratil kontrolu nad motorovým vozidlom a narazil do stĺpa elektrického vedenia. SZ prinajmenšom čiastočne zodpovedal za to, že k nehode došlo. EY, ktorý sedel na mieste napravo od vodiča, po nehode tiež zomrel.
- 2 Motorové vozidlo zaregistrované pod číslom W-67200G bolo poistené v Rakúsku žalovanou spoločnosťou Allianz Elementar Versicherungs AG v súlade s poistnou zmluvou [omissis] účinnou v čase nehody.
- 3 Po tejto udalosti žalobcovia v prejednávanej veci (matka zosnulého EY, jeho starý otec a stará matka z matkinej strany) podali 17. februára 2020 proti žalovanej Allianz Elementar Versicherungs AG, zastúpenej jej zástupcom v Rumunsku (spoločnosťou Allianz-Țiriac Asigurări SA so sídlom v Bukurešti), žalobu, v ktorej požadujú náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 1 000 000 rumunských lei (RON) pre každého (teda o niečo viac ako 250 000 eur). Žalobcovia sa odvolávajú na obrovské psychické utrpenie, ktoré im spôsobila smrť EY a tvrdia, že táto ujma musí byť nepriamo nahradená poisťiteľom motorového vozidla s evidenčným

čísлом W-67200G. Žalobcovia sa rozhodli podať žalobu na tunajší súd nachádzajúci sa v sídle zástupcu žalovanej v Rumunsku, a nie na [súd] podľa ich bydliska (žalobcovia majú bydlisko v župách Braşov a Mehedinţi a ich advokát má svoju kanceláriu v župe Olt).

I. ii) Otázka právomoci

- 4 Keďže ustanovenia článku 131 ods. 1¹ a článku 1071 ods. 1² rumunského Codul de procedură civilă (Občiansky súdny poriadok)³ [omissis] ukladajú súdu, aby bez návrhu preskúmal svoju všeobecnú a medzinárodnú právomoc, ako aj vecnú a miestnu príslušnosť na prvom pojednávaní, na ktoré sú účastníci konania v súlade so zákonom predvolaní a môžu na ňom podávať návrhy, a v uznesení prijatom na záver pojednávania uviedol aj právny základ svojej právomoci, sú v prejednávanej veci relevantné ustanovenia článku 11 ods. 1 písm. b) nariadenia č. 1215/2012⁴ [omissis], podľa ktorých „poistiteľa s bydliskom v členskom štáte možno žalovať: ... na území iného členského štátu, ak žalobu podal poistník, poistený alebo oprávnený z poistenia, na súdoch podľa miesta bydliska žalobcu...“.
- 5 Toto ustanovenie sa totiž uplatňuje v prejednávanej veci, keďže poistiteľ (žalovaná) má bydlisko na území členského štátu Únie (Rakúsko) a oprávnení z poistnej zmluvy (žalobcovia) na neho podali žalobu v inom členskom štáte (Rumunsko). Uplatnenie tohto ustanovenia vyplýva aj z rozsudku z 13. decembra 2007, FBTO Schadeverzekeringen, C-463/06, EU:C:2007:792, v ktorom bolo vo vzťahu k ustanoveniam nariadenia č. 44/2001⁵, prevzatým do nariadenia č. 1215/2012, konštatované, že „odkaz v článku 11 ods. 2 nariadenia Rady (ES) č. 44/2001 z 22. decembra 2000 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov

¹ **Článok 131. Preskúmanie právomoci :** „1. Na prvom pojednávaní, na ktoré sú účastníci konania predvolaní v súlade so zákonom na prvostupňový súd a môžu podávať návrhy, je súd povinný bez návrhu preskúmať a určiť, či je všeobecne, vecne a miestne príslušný na rozhodnutie veci. V uznesení prijatom na záver pojednávania súd uvedie právne dôvody, na základe ktorých je určená príslušnosť konajúceho súdu. Toto uznesenie má procesnú povahu.“

² **Článok 1071. Preskúmanie medzinárodnej právomoci :** „1. Konajúci súd bez návrhu preskúma svoju medzinárodnú právomoc v súlade s vnútroštátnymi predpismi o právomoci. Ak zistí, že nie je daná ani jeho právomoc, ani právomoc iného rumunského súdu, zamietne žalobu ako nepatriacu do právomoci rumunských súdov, okrem prípadu uvedeného v článku 1070. Rozhodnutie súdu možno napadnúť opravným prostriedkom na súde vyššieho stupňa.“

³ Zákon č. 134/2010, zverejnený v Monitorul Oficial [al României] č. 247 z 10. apríla 2015 v zmenenom a doplnenom znení.

⁴ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1215/2012 z 12. decembra 2012 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (Ú. v. EÚ L 351, 2012, s. 1) [omissis].

⁵ Nariadenie Rady (ES) č. 44/2001 z 22. decembra 2000 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (Ú. v. ES L 12, 2001, s. 1; Mim. vyd. 19/004, s. 42), v súčasnosti zrušené.

v občianskych a obchodných veciach na článok 9 ods. 1 písm. b) tohto nariadenia sa má vykladať v tom zmysle, že poškodený môže podať žalobu proti poisťiteľovi na súde podľa miesta svojho bydliska v členskom štáte, pokiaľ takáto priama žaloba je prípustná a poisťiteľ má bydlisko na území členského štátu“.

- 6 Výkladový problém konajúceho súdu vyplýva zo znenia záverečnej časti tohto ustanovenia, podľa ktorej v prípade, ak oprávnený z poistenia podá žalobu na súd iného členského štátu, môže poisťiteľa žalovať *na súdoch podľa miesta, kde má bydlisko*.
- 7 V tejto súvislosti konajúci súd uvádza, že cieľom pravidiel upravujúcich medzinárodnú právomoc vo všeobecnosti nie je určovať aj vnútroštátnu príslušnosť (konkrétnejšie miestnu príslušnosť). Potvrdzujú to ustanovenia článku 1072 ods. 1 občianskeho súdneho poriadku⁶ a odôvodnenie 4 nariadenia č. 1215/2012⁷.
- 8 Konajúci súd však prihliada na to, že z tohto pravidla existujú výnimky, čo potvrdzuje relevantná doktrína. [omissis]. Občiansky súdny poriadok napríklad upravuje miestnu príslušnosť prostredníctvom pravidla medzinárodného práva súkromného v prípade *forum necessitatis* [v súlade s článkom 1070 ods. 1 občianskeho súdneho poriadku⁸, ktorý stanovuje, že rumunský súd v mieste, s ktorým má vec dostatočnú väzbu, sa stáva príslušným na rozhodnutie veci v osobitnej situácii uvedenej v tomto článku].
- 9 Ešte dôležitejšie však je, že článok 7 bod 1 písm. b) prvá zarážka nariadenia č. 1215/2012 je vykladaný Súdny dvorom [omissis] v tom zmysle, že určuje nielen medzinárodnú právomoc, ale aj vnútroštátnu (miestnu) príslušnosť. V tomto zmysle Súdny dvor v rozsudku z 3. mája 2007, Color Drack, C-386/05, EU:C:2007:262, rozhodol, že „*pokiaľ ide o článok 5 bod 1 písm. b) prvú zarážku nariadenia č. 44/2001 určujúci medzinárodnú, ako aj miestnu príslušnosť, toto ustanovenie má za cieľ harmonizovať normy konfliktu právomoci, a teda priamo určiť príslušný súd bez odkazovania na vnútroštátne predpisy členských štátov*“. Súdny dvor teda výslovne skonštatoval, že ustanovenia článku 5 bodu 1 písm. b) prvej zarážky nariadenia č. 44/2001, ktorých ekvivalent sa nachádza v článku 7

⁶ **Článok 1072. Vnútroštátna príslušnosť**: „Ak je daná právomoc rumunských súdov podľa ustanovení tejto knihy, určuje sa príslušnosť v súlade s ustanoveniami tohto zákona a prípadne ustanoveniami osobitných zákonov.“

⁷ Ktoré stanovuje, že „niektoré odlišnosti vnútroštátnych právnych noriem upravujúcich právomoc súdov a uznávanie rozsudkov sťažujú zdravé fungovanie vnútorného trhu. Vyžadujú sa ustanovenia harmonizujúce normy konfliktu právomoci v občianskych a obchodných veciach a zabezpečujúce rýchle a jednoduché uznávanie a výkon rozsudkov vydaných v niektorom členskom štáte“.

⁸ **Článok 1070. Forum necessitatis**: „1. Rumunský súd v mieste, s ktorým má vec dostatočnú väzbu, sa stáva príslušným na rozhodnutie veci, aj keď zákon neupravuje právomoc rumunských súdov, ak sa ukáže, že nie je možné podať žalobu v zahraničí alebo nemožno rozumne vyžadovať, aby bola podaná v zahraničí.“

bode 1 písm. b) prvej zarážke nariadenia č. 1215/2012, určujú tak medzinárodnú právomoc, ako aj vnútroštátnu (miestnu) príslušnosť.

- 10 Z toho vyplýva, že aj v situácii, na ktorú sa vzťahuje nariadenie č. 1215/2012, existujú kolízne normy, ktorých účelom je určiť nielen medzinárodnú právomoc, ale aj vnútroštátnu (miestnu) príslušnosť. Z tohto predpokladu vyplýva nejednoznačnosť, ktorú vníma konajúci súd v tom zmysle, že je možné vyvodiť tvrdenia v prospech výkladu, podľa ktorého posudzované ustanovenie určuje [tak] medzinárodnú právomoc, ako aj vnútroštátnu (miestnu) príslušnosť a zároveň tvrdenia podporujúce opačný názor, podľa ktorých sa dané pravidlo vzťahuje iba na medzinárodnú právomoc.
- 11 Tvrdenia podporujúce názor, že článok 11 ods. 1 písm. b) nariadenia č. 1215/2012 určuje medzinárodnú právomoc a zároveň aj vnútroštátnu (miestnu) príslušnosť, prinajmenšom tie, ktoré vníma konajúci súd, sú tieto :
- 12 a) v prvom rade tomu nasvedčuje gramatický výklad, keďže toto ustanovenie uvádza právomoc súdu *podľa miesta bydliska žalobcu*; treba zdôrazniť, že anglická, francúzska, talianska a ostatné jazykové verzie majú rovnaký obsah. Z tohto pohľadu možno uviesť, že ide o *miesto* bydliska, a nie o *štát* bydliska;
- 13 b) ďalej tomu okrem gramatickej analýzy nasvedčuje aj systematická analýza; treba uviesť, že znenie článku 11 ods. 1 nariadenia [č. 1215/2012] sa síce vzťahuje na tri rôzne situácie, ale že hoci pod písm. a) ide o súdy členského štátu, na území ktorého má poisťiteľ bydlisko, písm. b) určuje právomoc súdov podľa miesta bydliska žalobcu; túto rozdielnú formuláciu možno vysvetliť tým, že pravidlo pod písm. b) má určovať aj miestnu príslušnosť; možno uviesť aj článok 7 bod 1 písm. b) prvú zarážku nariadenia č. 1215/2012, ktorý, ako už bolo uvedené, vyložil Súdny dvor v tom zmysle, že sa týka aj miestnej príslušnosti, a ktorého znenie obsahuje rovnaké slovo – „*miesto*“;
- 14 c) aj odôvodnenie 15 nariadenia č. 1215/2012 nasvedčuje tomu, že pravidlá právomoci musia byť vysoko predvídateľné; tento cieľ je však dosiahnutý výkladom, podľa ktorého je určená aj vnútroštátna (miestna) príslušnosť;
- 15 d) okrem toho uplatňovanie posudzovaného pravidla v tomto zmysle neporušuje tradície členských štátov Únie pri určovaní ich vnútroštátnej právomoci. Na rozdiel napríklad od situácie uvedenej v článku 24 bode 1 nariadenia č. 1215/2012, v ktorej mal Súdny dvor príležitosť rozhodnúť, že uvedené ustanovenie určuje iba medzinárodnú právomoc (v tomto zmysle rozsudok z 28. apríla 2009, Apostolides, C-420/07, EU:C:2009:271), pričom tu treba zdôrazniť, že vnútroštátne tradície sa pri priznávaní právomoci v prípade žalôb v oblasti vecných práv k nehnuteľnostiam líšia a dokonca aj bývalá rumunská právna úprava obsahovala pravidlá odlišne od pravidiel zavedených v súčasnosti podľa článku 117 občianskeho súdneho poriadku⁹ [*omissis*]), tak

⁹ **Článok 117. Žaloby týkajúce sa nehnuteľností:** „1. Žaloby týkajúce sa vecných práv k nehnuteľnostiam možno podať iba na súd, v obvode ktorého sa nehnuteľnosť nachádza.

situácia v prejednávanej veci nevyvoláva citlivé otázky a v každom prípade sa uplatňujú ustanovenia článku 62 toho istého nariadenia.

- 16 Pokiaľ ide o tvrdenia, ktoré môžu podporiť opačný názor v tom zmysle, že sa uvažuje iba o medzinárodnej právomoci, konajúci súd môže navrhnúť tieto:
- 17 a) vyššie uvedené tvrdenia nezohľadňujú, že naďalej je pravidlom, že ustanovenia medzinárodného práva súkromného určujú iba medzinárodnú právomoc a že výnimky musia byť stanovené výslovne; právna istota navyše vyžaduje, aby tieto výnimky boli obsiahnuté v jasných a presných ustanoveniach, ktoré môžu viesť k požadovanému záveru bez neprimeraného výkladového úsilia;
- 18 b) teleologický výklad môže podporiť názor, podľa ktorého keďže cieľom článku 11 ods. 1 písm. b) nariadenia č. 1215/2012 je zaviesť právomoc, ktorá je priaznivejšia pre oprávneného z poistenia, nemalo by uplatňovanie tohto pravidla viesť k názoru, že žalobcovia nemôžu podať žalobu na iný súd v štáte svojho bydliska, ak by to pre nich bolo výhodnejšie. Takýto výklad by mohol zbaviť ustanovenia nariadenia ich podstaty (Tribunalul Gorj [Vyšší súd Gorj, Rumunsko] rozhodol podobne [omissis]). Napríklad pre žalobcov by mohlo byť v prejednávanej veci výhodné podať žalobu na súd v Bukurešti a nie na súd podľa bydliska niektorého z nich, pretože môžu predpokladať, že náhrada nemajetkovej ujmy priznávaná súdmi v Bukurešti je vyššia ako náhrady priznávané inými súdmi krajiny; tento predpoklad sa môže zakladať na tom, že v Bukurešti sú príjmy, a napokon aj ceny, oveľa vyššie ako v zostávajúcej časti Rumunska, čo umožňuje dôvodne sa domnievať, že sudcovia v Bukurešti tak, ako každý iný obyvateľ tohto mesta, vnímajú hodnotu peňazí inak ako ostatní sudcovia v krajine v tom zmysle, že vnímaná hodnota peňazí je nižšia; to by teoreticky mohlo viesť k priznaniu nominálne vyššieho odškodnenia za nemajetkovú ujmu. Tento príklad však vyplýva iba z pocitu.

I. iii) Splnenie podmienok pre podanie návrhu na začatie prejudiciálneho konania týkajúceho sa výkladu článku 11 ods. 1 písm. b) nariadenia č. 1215/2012 na Súdny dvor Európskej únie:

- 19 Podľa článku 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie má Súdny dvor Európskej únie právomoc rozhodovať v prejudiciálnom konaní o výklade aktov prijatých inštitúciami Únie, pokiaľ to navrhne vnútroštátny súd, ktorý usúdi, že rozhodnutie o tejto otázke je nevyhnutné pre vydanie jeho rozhodnutia.

2. Ak sa nehnuteľnosť nachádza v obvode viacerých súdov, žalobu možno podať na súd podľa bydliska alebo pobytu žalovaného, ak sa tento súd nachádza v jednom z týchto súdnych obvodov, a v opačnom prípade na ktorýkoľvek zo súdov, v obvode ktorých sa nehnuteľnosť nachádza.

[omissis] “

- 20 V prejednávanej veci ide o výklad právneho pravidla Únie, ktorého oficiálny výklad je nevyhnutný preto, že konajúci súd má pochybnosti o pôsobnosti pravidla právomoci stanoveného v článku 11 ods. 1 písm. b) nariadenia č. 1215/2012 a objasnenie tejto otázky výkladu je nevyhnutné na preskúmanie právomoci tohto vnútroštátneho súdu.
- 21 Formulácia riešenia Súdny dvorom navyše spĺňa aj širšie, ale rovnako pragmatické ciele : spopularizovať skutočnosť, že posudzované nariadenie môže určovať aj vnútroštátnu (miestnu) príslušnosť a nielen medzinárodnú právomoc (keďže Súdny dvor nikdy nerozhodoval v tomto zmysle, jeho názor na túto otázku nie je veľmi známy); a zabrániť odporujúcej si judikatúre v tejto oblasti.
- 22 [omissis]
- [omissis]
- 23 [omissis]
- 24 [omissis]

[omissis]

**Z TÝCHTO DÔVODOV,
V MENE ZÁKONA
ROZHODOL**

Súdnemu dvoru Európskej únie sa predkladá táto prejudiciálna otázka:

Majú sa ustanovenia článku 11 ods. 1 písm. b) nariadenia (EÚ) č. 1215/2012 vykladať v tom zmysle, že sa týkajú iba medzinárodnej právomoci členských štátov [Európskej únie] alebo v tom zmysle, že určujú aj vnútroštátnu (miestnu) príslušnosť súdov podľa bydliska oprávneného z poisťnej zmluvy?

[omissis] [procesné ustanovenia vnútroštátneho práva]